

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF VAN DE SITE A.Z. GROENINGEN AAN DE LOOFSTRAAT TE KORTRIJK (PROV. WEST-VLAANDEREN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 894

Rapport opgemaakt door: Evelien Dirix

Mevrouwhofstraat 1a
3511 Hasselt

maart 2019

Dossiernummer: 25571

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief van de site A.Z. Groeninge aan de Loofstraat te Kortrijk (prov. West-Vlaanderen)

Auteur

Evelien Dirix

Projectnummer

- 25571 (intern)
- 2019B190 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Hasselt, februari-maart 2018

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 894

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Versies		
<i>Versie</i>	<i>Datum</i>	<i>Status</i>
v000	25/02/2019	Interne draft
v001	28/02/2019	Externe draft
v002	04/03/2019	Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Evelien Dirix
Project Manager	Anouk Van der Kelen
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Anouk Van der Kelen
General director	Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1	Programma van Maatregelen	6
1	Inleiding (beschrijvend gedeelte)	6
1.1	Thesaurus	6
1.2	Samenvatting	6
1.3	Administratieve gegevens.....	7
1.4	Doel van het onderzoek.....	7
1.5	Aanleiding van het onderzoek	7
1.6	Afbakening onderzoeksgebied.....	8
2	Programma van maatregelen	10
2.1	Interpretatie en datering	10
2.2	Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering	10
3	Kwaliteitscontrole en ondertekening.....	11

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Toekomstplan (Bron: initiatiefnemer / ABO nv / Geopunt, 2018).	8
Figuur 2: Projectgebied met aanduiding zones archeologisch onderzoek (Bron: ABO nv, 2019) ..	9

DEEL 1 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1 INLEIDING (BESCHRIJVEND GEDEELTE)

1.1 THESAURUS

Bureauonderzoek, Kortrijk, Brownfieldconvenant, ziekenhuissite, sloopvergunning bestaande gebouwen, beschermde landschapstuin, bouwkundig erfgoed, te behouden koetshuis, vrijgave, eerste fase

1.2 SAMENVATTING

Deze werken opgenomen in deze nota omvatten de sloop van bestaande gebouwen. Het projectgebied zelf is gelegen ten zuiden van het stadscentrum van Kortrijk ingesloten door de Loofstraat, Doorniksewijk, Wolvenstraat en Wolvenpad. De bodem wordt gekenmerkt door een OB-, OT en Pcc-bodemtype met zandleembodems in verschillende gradaties van vochtigheid in de nabije omgeving.

Het archeologische potentieel van het projectgebied wordt als gemiddeld beschouwd vanwege het feit dat het terrein geleidelijk bebouwd werd tussen 1550 en 2002 en een geringe verstoring veroorzaakt werd door de fundaties. Hierdoor is er een grotere kans dat oudere archeologische resten of sporen bewaard intact bewaard zijn gebleven, en beperken mogelijke resten uit deze periode zich wellicht tot perceelsafbakeningen en/of grachten maar. In de wijdere omgeving rondom het projectgebied (ca. 600m) kent dertien CAI meldingen. Deze kunnen haast allemaal verbonden worden aan het rurale landschap buiten de Kortrijkse stadswallen vanaf de middeleeuwen tot het einde van de 19de eeuw. Enkel de Romeinse vondsten ten zuiden van het projectgebied zijn hier een uitzondering op en tonen reeds oudere bewoningsvormen aan.

Omdat in deze fase enkel de bestaande gebouwen gesloopt worden en er aldus geen of zeer minieme nieuwe bodemverstoringen zullen plaats vinden is er een lage kans op wetenschappelijke kennisvermeerdering. Een kosten-baten analyse geeft dan ook als resultaat dat verder archeologisch onderzoek niet te verantwoorden is. Er wordt aldus gepleit voor een **vrijgave** van het onderzoeksgebied.

Deze vrijgave geldt enkel voor de werken beschreven in deze archeologienota en de bijhorende stedenbouwkundige vergunning, voor andere werken op het studiegebied moet de analyse herbekeken worden. De potentiële archeologische kenniswinst moet opnieuw geëvalueerd worden bij een volgende fase in het Masterplan wanneer er definitieve toekomstplannen voorhanden zijn.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2019B190	
ISSN-nummer	2406-3940	
Erkend Archeoloog	ABO nv	
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167	
Naam + adres projectgebied	Sloopaanvraag ziekenhuissite	
- Straat + nr.:	Loofstraat 43 / Wolvenstraat 2	
- Postcode:	8500	
- Fusiegemeente:	Kortrijk	
- Land:	België	
Lambert 72 coördinaten (EPSG:31370)	xMin: 72279	xMax: 72531.4
	yMin: 168032.87	yMax: 168289.32
Kadaster		
- Gemeente:	Kortrijk	
- Afdeling:	1	
- Sectie:	E	
- Percelen:	1122c, 1122b, 1122d, 145s2 169h, 169z, 173k, 174w, 175v, 175s, 174t, 177k, 177m, 177g, 179e2, 180k, 176k en 351w	
Oppervlakten:	projectgebied: ca. 36.085,89m ² onderzoeksgebied / ingreep in de bodem: ca. 8.612,46m ²	
Onderzoekstermijn	februari 2019	

1.4 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is het nagaan in welke mate het archeologisch bodemarchief bedreigd wordt door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Daarnaast wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten. Ten derde wordt nagegaan wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze resten.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek, *in situ* bewaring of vrijgave van het terrein.

1.5 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

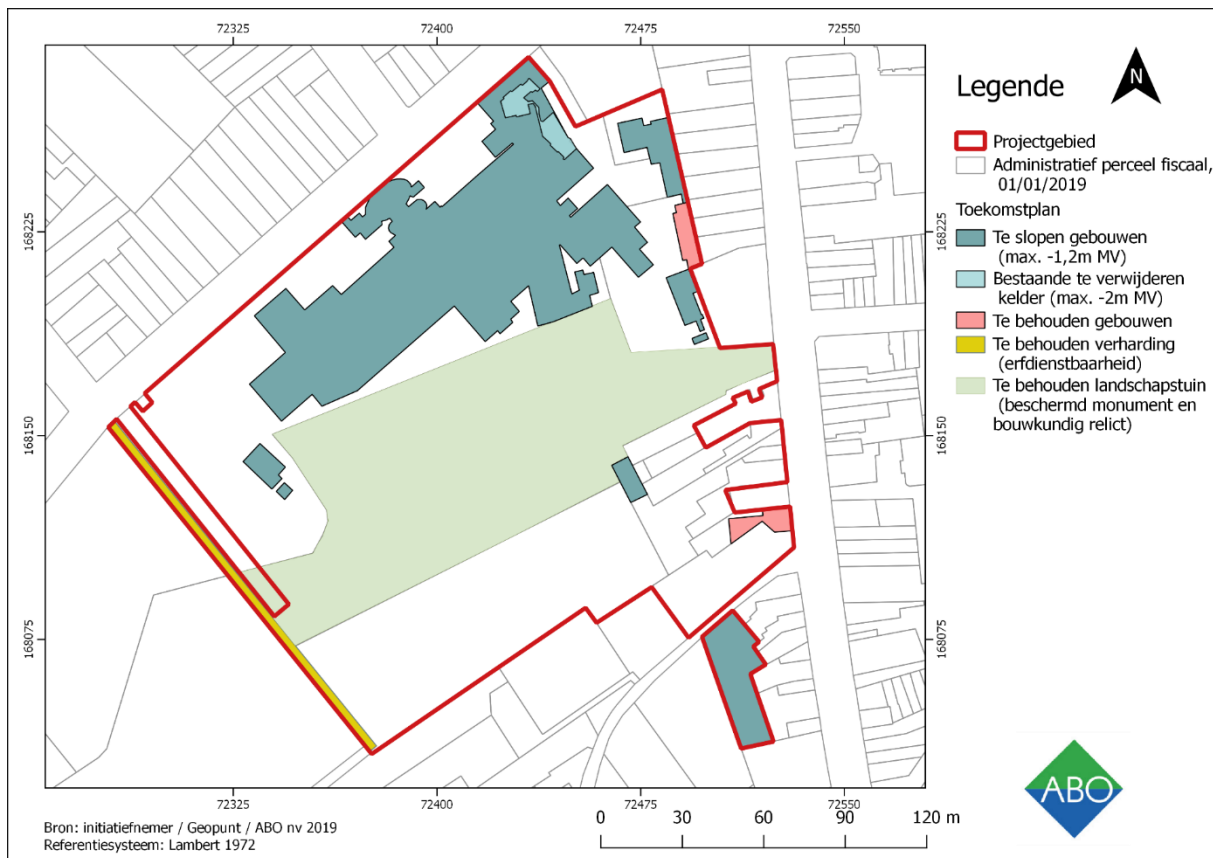
Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aan de site aan de aan

de Loofstraat, Doorniksewijk en Wolvenstraat te Kortrijk in de provincie West-Vlaanderen (Figuren 1 & 2). Deze werken houden de afbraak van 97% van de bestaande gebouwen in.

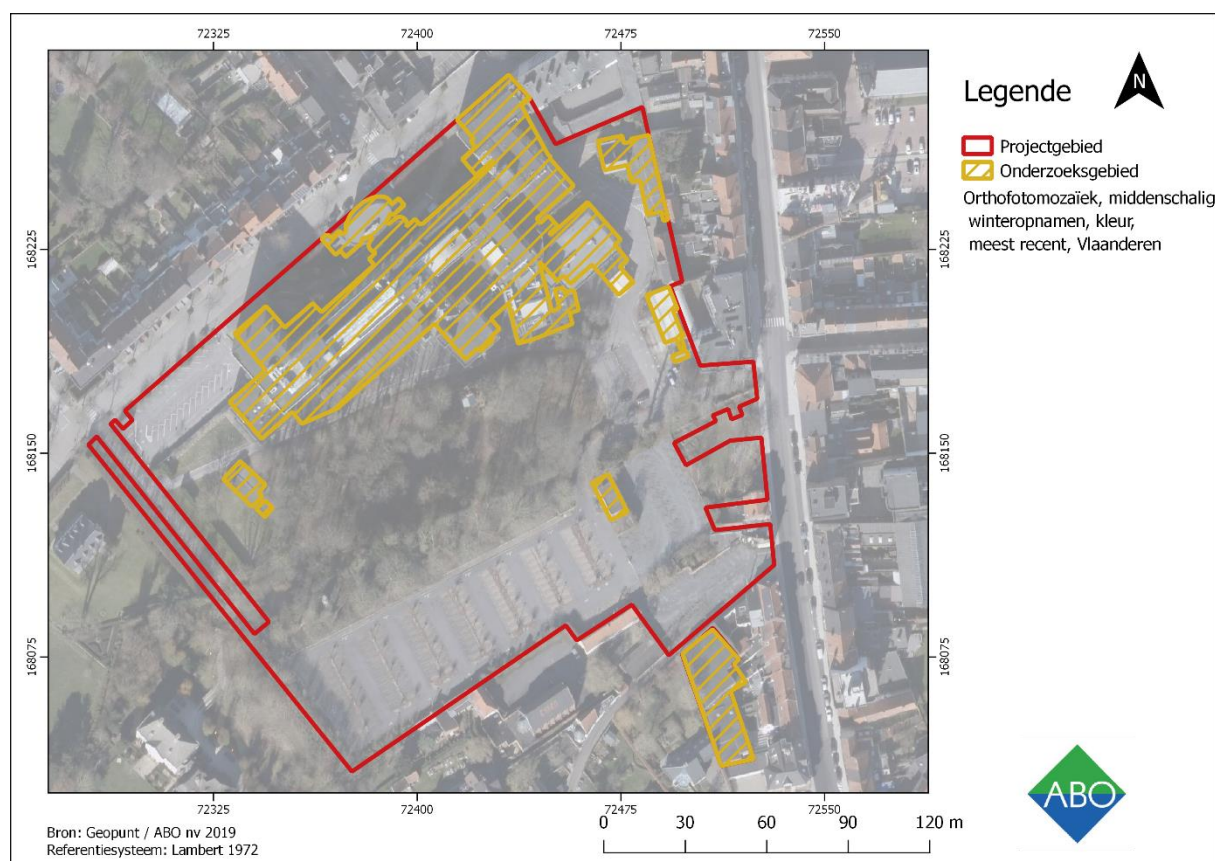
De beoogde sloopwerken worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft de 3.000m² overschrijdt (totale opp. 36.085,89m²) en de ingreep in de bodem de 1.000m² overschrijdt moet er, in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel van de site te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet).

1.6 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

Het onderstaande toekomstplan omvat een combinatie van de bestaande gebouwen, de landschapstuin en de te behouden verharding (erfdienstbaarheid). De gebouwen in donkerblauw worden in het kader van het masterplan gesloopt. Enkel een beperkt gedeelte van het ziekenhuisgebouw aan de Loofstraat is (half) onderkelderd (licht blauw). Deze gegevens resulteren in de afbakening van het 'onderzoeksgebied' in Figuur 2.

Figuur 1: Toekomstplan (Bron: initiatiefnemer / ABO nv / Geopunt, 2018).

Figuur 2: Projectgebied met aanduiding zones archeologisch onderzoek (Bron: ABO nv, 2019)

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

2.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van de landschappelijke, archeologische en historische gegevens en het uitgevoerde landschappelijk bodemonderzoek kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van het archeologische potentieel ter hoogte van het projectgebied.

Het projectgebied bevindt zich buiten een voorlopig of tijdelijk beschermde archeologische site, alsook buiten een vastgestelde archeologische zone net in het stedelijk gebied van Kortrijk, op een boogscheut van de Zandleem- en leemstreek, ten zuiden van de Leie. De ondergrond ter hoogte van het projectgebied wordt gekarteerd als OB, OT en Pcc. Dit zijn voornamelijk kunstmatige bodemtypes daar antropogene ingrepen de bodemsequentie drastisch verstoord hebben. Bodemtype Pcc is een matig droge en lichte zandleemgrond met verbrokkelde textuur B horizont. In de directe omgeving van het projectgebied komen nog de bodemtypes Pdp, Lep en Sbc voor.

Archeologische vondsten in de omgeving indiceren menselijke aanwezigheid tijdens de Romeinse Tijd, de middeleeuwen, de Nieuwe Tijd en de Nieuwste Tijd. Op het projectgebied zelf bevindt zich geen vermelding uit de Centrale Archeologische Inventaris. In de directe omgeving werden sites met walgracht aangetroffen (late middeleeuwen), sporen van een vicus en militair kamp (Romeinse tijd), restanten van de versterkte stadswal (late middeleeuwen) en staak-, koren- of schorsmolens (16de tot 18de eeuw). In de directe omgeving werden sinds het Erfgoeddecreet geen noemenswaardige archeologische ingrepen in de bodem uitgevoerd die relevant zijn voor het projectgebied. Volgens het historisch kaartmateriaal en recentere topografische kaarten en luchtfoto's (tussen 1550 en 2002) evolueerde het projectgebied van een sporadische bebouwing aan de Doorniksewijk vanaf de eerste helft van de 18de eeuw en de Loofstraat naar een grotere inname vanaf de bouw van het ziekenhuis in 1937. De huidige bebouwing hebben een verstoring van maximaal 2 meter onder het maaiveld veroorzaakt.

2.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

Het archeologische potentieel van het onderzoeksgebied wordt als gemiddeld beschouwd vanwege het feit dat het terrein geleidelijk bebouwd werd tussen 1550 en 2002 en een geringe verstoring veroorzaakt werd door de fundaties. Hierdoor bestaan mogelijke resten uit perceelsafbakening en/of grachten, maar is er een grotere kans dat oudere archeologische resten of sporen bewaard intact bewaard zijn gebleven (gebouwfundaties). De werken beperken zich in deze fase tot de sloop van de bestaande gebouwen tot op het maaiveld en in het geval van de semi-onderkelderde delen van het voormalige ziekenhuis tot juist onder het funderingsniveau. Hierdoor beperken de bodemverstoringen zich in voordien mogelijke ongerepte bodemarchief zich tot een minimum. Voor de sloop van de bestaande gebouwen is de kans op wetenschappelijke kennisvermeerdering aldus klein.

Omdat in deze fase enkel de bestaande gebouwen gesloopt worden en er aldus geen of zeer minieme nieuwe bodemverstoringen zullen plaats vinden, geeft een kosten-baten analyse als resultaat dat verder archeologisch onderzoek niet aan te raden is en wordt er aldus gepleit voor een **vrijgave van het projectgebied. Deze vrijgave geldt enkel voor de werken beschreven in deze archeologienota en de bijhorende stedenbouwkundige vergunning, voor andere werken op het studiegebied moet de analyse herbekeken worden.** Vanwege de vrijgave moet er aldus geen programma van maatregelen opgesteld worden.

3 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	General Director		4 maart 2019
Toon Moeskops	Business Unit Manager		4 maart 2019
Anouk Van der Kelen	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		4 maart 2019